

Streszczenie pracy doktorskiej w dziedzinie sztuk teatralnych

W mej rozprawie doktorskiej pod tytułem „Postać Duniaszy jako apoteoza Rosji w «Ożenku» Mikołaja Gogola w reżyserii Nikołaja Kolady w Teatrze Śląskim w Katowicach” opowiadam o szerokiej interpretacji postaci Duniaszy, którą to twórca dramatu – Mikołaj Gogol – rozpiisał jako marginalną, a reżyser – Nikołaj Kolada – rozszerzył do znaczącej, symbolicznej.

W początkowych rozdziałach prezentuję postać Kolady: reżysera i dramaturga, pochodzenia rosyjskiego, światowej już teraz sławy, który na swoim koncie ma ponad 200 publikacji. Opowiadam o nim z perspektywy i profesjonalnej, i osobistej, włączając w to historie z wyjazdu na festiwal „Kolyada-Plays”. Kolejno przechodzę do przedstawienia sylwetki Gogola, aby następnie przejść do podobieństw, które łączą tych dwóch dramaturgów. Kolada jest dramaturgiem, który przekłada osobiste informacje o Gogolu jako o człowieku, przeprowadzając psychoanalizę literacką na podstawie udokumentowanych informacji i wprowadzając nowy rys do przepisanej przez siebie „Ożenku”.

W dalszych rozdziałach opisana zostaje scenografia, będąca dziełem współpracy Kolady z Anną Tomczyńską, której to sylwetka również zostaje zaprezentowana. Już w tym rozdziale przedstawiam elementy wykorzystane do przedstawienia Rosji w spektaklu. Następnie analizuję różnice pomiędzy dziełem oryginalnym a partyturą przedstawienia, gdzie największą uwagę zwrócić należy na dodany fragment z „Martwych dusz”, otwierający spektakl.

„Klasyczny Kolada” to bowiem sztuka bardziej złożona niż „klasyczny Gogol”, sztuka dająca szersze pole do interpretacji. Reżyser ten wykorzystuje marginalne postaci do ważnych zadań. Charakterystycznym dla niego jest tzw. *masowka*, czyli scena zbiorowa na początku spektaklu.

Następnie, w rozdziale o rosyjskości w spektaklu, przedkładam wykorzystane w „Ożenku” elementy, które reprezentują Rosję. W tym właśnie miejscu bronię teorii, że

Duniasza opowiada historię nie tylko o człowieku niskiego statusu, lecz jest apoteozą Rosji, jest postacią, której zadaniem jest przedstawienie rosyjskiej duszy. Duniasza ma prezentować typowego Rosjanina: zachwyconego ojczyzną, mesjanistycznego, odważnego, introwertycznego, który działa prędeż sercem niż rozsądkiem, ale także charakteryzującego się serdecznością, towarzyskością, spontanicznością. Duniasza przedstawia też wizję Rosji: silnej i pięknej, pędzącej w przyszłość, w przyszłość zmieniającą się z upływem czasu. Uwidacznia się w „Ożenku” kontrast kulturowy między wschodem a zachodem, będący wyraźnie osadzony już w warstwie muzycznej spektaklu.

Dalej skupiam się na rysie osobowości Duniaszy, dzięki któremu praca przy charakterystycznych, koladowych postaciach, których przerysowanie do silnie kreskówkowych wymaga podjęcia się wyzwania, aby mimo tej sztuczności odegrać postać jak najbardziej realistycznie, naturalnie, wiarygodnie.

W kolejnych rozdziałach opisuję rytm i czas jako medium, wykorzystywane w przekazie. Uwzględniając historię ewolucji zadaję pytanie: jak długo można przeciągać pauzy i jaki powinien być odpowiedni *timing* na scenie. Następnie przechodzę do opisu metod pracy nad rolą: począwszy od doświadczenia z pracy z innymi reżyserami, poprzez historię doświadczonego w szkole aktorskiej wykształcenia, następnie do rad Gogola dla aktorów, a dalej opowiadam o metodach: Stanislawskiego, Johnstone'a, Mameta, Meisnera oraz opisuję *flow* i *floating*.

Pracę zwińcza wywiad-rzeka z choreografem, Jakubem Lewandowskim, który streszcza swoją historię zawodową, opowiada o współpracy z reżyserem i o swoich metodach pracy. Po podsumowaniu można znaleźć program spektaklu oraz recenzje.

Alice Chocholę - Prosta